

คำวินิจฉัยของ นายสุธี สุทธิสมบุรณ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๕/๒๕๔๘

วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๘

เรื่อง ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ ส่งคำโต้แย้งของจำเลยขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ กรณีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๘๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑

ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ ขอให้สำนักงานศาลยุติธรรมส่งคำร้องของนายสิงห์ พลคำมาก จำเลย ในคดีอาญาหมายเลขดำที่ ๔๐๑๘/๒๕๔๕ หมายเลขแดงที่ ๔๓๐๔/๒๕๔๕ ระหว่าง พนักงานอัยการ จังหวัดมหาสารคาม โจทก์ นายสิงห์ พลคำมาก จำเลย ของศาลจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งได้ยื่นคำร้อง ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๘๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง สรุปได้ว่า พนักงานอัยการจังหวัดมหาสารคาม เป็นโจทก์ฟ้อง นายสิงห์ พลคำมาก เป็นจำเลย ต่อศาลจังหวัดมหาสารคาม เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๔๕ ในความผิดฐานเป็นกรรมการสาขาพรรคการเมืองไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ภายใน ๓๐ วัน นับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่งตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๘๔ เนื่องจากจำเลยพ้นจากตำแหน่งกรรมการสาขาพรรคความหวังใหม่ ลำดับที่ ๓๓ จังหวัดมหาสารคาม เมื่อวันที่ ๒๗ ธันวาคม ๒๕๔๔ จำเลยมีหน้าที่ตามกฎหมายที่จะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของจำเลย คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองตามแบบที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดภายในสามสิบวันนับแต่วันที่จำเลยพ้นจากตำแหน่ง จำเลยได้ไปยื่นบัญชีดังกล่าวข้างต้น เมื่อวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๕ ซึ่งล่วงเลยเวลาที่กฎหมายกำหนดจนานถึง ๔๗ วัน

ในชั้นพิจารณาคดี จำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง ศาลจังหวัดมหาสารคามจึงพิพากษาว่า จำเลยมีความผิดตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๘๔ ปรับ ๒๐,๐๐๐ บาท จำเลยให้การรับสารภาพ ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง คงปรับ ๑๐,๐๐๐ บาท และให้ปรับจำเลยวันละ ๑๐๐ บาท นับตั้งแต่วันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๔๕ เป็นต้นไป เป็นเวลา ๔๗ วัน จำเลยไม่ชำระค่าปรับให้จัดการตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐

จำเลยอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาของศาลจังหวัดมหาสารคาม และขอให้ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ แก้อำนาจพิพากษาของศาลชั้นต้นให้ลดค่าปรับแก่จำเลยลงด้วย รวมทั้งจำเลยได้ยื่นคำร้องต่อศาลจังหวัดมหาสารคามโต้แย้งว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๘๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ เนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๒ เป็นการขยายตำแหน่งที่จะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ซึ่งเป็นการขยายความกฎหมายที่เป็นโทษแก่ประชาชนที่ไม่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจรัฐ จึงเป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑

ศาลจังหวัดมหาสารคามเห็นว่า การส่งความเห็นให้ศาลรัฐธรรมนูญวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง นั้น ต้องเป็นคดีที่ยังอยู่ระหว่างพิจารณาพิพากษาของศาลจึงให้รอการพิจารณาพิพากษาไว้ชั่วคราว คดีนี้ศาลได้พิพากษาแล้ว จึงไม่ต้องด้วยมาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง ให้ยกคำร้อง

จำเลยได้ยื่นอุทธรณ์คัดค้านคำสั่งของศาลจังหวัดมหาสารคามต่อศาลอุทธรณ์ภาค ๔ และศาลอุทธรณ์ภาค ๔ พิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นกรณีที่คู่ความโต้แย้งว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลใช้บังคับแก่คดีขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัตินั้น จึงให้รอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราวและให้ส่งความเห็นของจำเลยที่โต้แย้งดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง ให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ศาลรัฐธรรมนูญมีมติ เมื่อวันที่ ๗ กันยายน ๒๕๔๗ ให้รับไว้พิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ประเด็นพิจารณาเบื้องต้น คือ คำโต้แย้งของจำเลยซึ่งเป็นคู่ความต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง บัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง “ในการที่ศาลจะใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายบังคับแก่คดีใด ถ้าศาลเห็นเองหรือคู่ความโต้แย้งว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้นต้องด้วยบทบัญญัติมาตรา ๖ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทบัญญัตินั้น ให้ศาลรอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นเช่นนั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย”

พิจารณาแล้วเห็นว่า จำเลยซึ่งเป็นคู่ความในคดีนี้ได้ยื่นอุทธรณ์คัดค้านคำพิพากษาของศาลจังหวัดมหาสารคาม และได้แย้งว่า บทบัญญัติมาตรา ๔๒ และมาตรา ๘๔ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ เนื่องจากมีการขยายตำแหน่งที่จะต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเกินกว่าที่รัฐธรรมนูญกำหนด และศาลอุทธรณ์ภาค ๔ เห็นว่า บทบัญญัติของกฎหมายที่จำเลยได้แย้งเป็นบทบัญญัติที่ศาลใช้บังคับแก่คดี และยังไม่มีการวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น จึงส่งความเห็นของจำเลยให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย กรณีจึงต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔

ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัย คือ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๘๔ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ หรือไม่

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๖ บัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา ๒๕๑ “ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังต่อไปนี้ มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ทุกครั้งที่เข้ารับตำแหน่งหรือพ้นจากตำแหน่ง

(๑) นายกรัฐมนตรี

(๒) รัฐมนตรี

(๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

(๔) สมาชิกวุฒิสภา

(๕) ข้าราชการการเมืองอื่น

(๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ

บัญชีตามวรรคหนึ่งให้ยื่นพร้อมเอกสารประกอบซึ่งเป็นสำเนาหลักฐานที่พิสูจน์ความมีอยู่จริงของทรัพย์สินและหนี้สินดังกล่าว รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาในรอบปีภาษีที่ผ่านมา โดยผู้ยื่นจะต้องลงลายมือชื่อรับรองความถูกต้องกำกับไว้ในบัญชีและสำเนาหลักฐานที่ยื่นไว้ทุกหน้าด้วย”

มาตรา ๒๕๖ “บทบัญญัติมาตรา ๒๕๑ มาตรา ๒๕๒ มาตรา ๒๕๓ วรรคหนึ่งและวรรคสาม และมาตรา ๒๕๕ วรรคหนึ่ง ให้ใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐตามที่บัญญัติในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตด้วยโดยอนุโลม”

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๗ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๘๔ บัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา ๓๗ “ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับ การบริหาร การเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมือง ตลอดจนจัดให้มีการทำบัญชีตามมาตรา ๓๘ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง

ในกรณีที่มีการจัดตั้งสาขาพรรคการเมือง ให้ประธานสาขาพรรคการเมืองจัดให้มีการทำบัญชีของสาขาพรรคการเมืองตามมาตรา ๓๘ และรับรองความถูกต้อง ตลอดจนจัดส่งบัญชีของสาขาพรรคการเมือง เพื่อแสดงรวมไว้ในบัญชีของพรรคการเมือง”

มาตรา ๔๒ “ให้หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมืองและกรรมการสาขาพรรคการเมือง มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่เข้าดำรงตำแหน่งและภายในสามสิบวันนับแต่วันที่พ้นจากตำแหน่ง

บัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามแบบที่คณะกรรมการเลือกตั้งกำหนด

ในกรณีที่บุคคลตามวรรคหนึ่งได้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะตามกฎหมายอื่นแล้ว บุคคลนั้นอาจส่งสำเนาบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินที่ยื่นไว้ตามกฎหมายอื่นนั้นต่อนายทะเบียนแทนก็ได้”

มาตรา ๘๔ “หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือกรรมการสาขาพรรคการเมืองผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๔๒ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาทและปรับอีกไม่เกินวันละห้าร้อยบาทตลอดเวลาที่ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง”

พิจารณาแล้วเห็นว่า การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๖ เป็นบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญในหมวดที่ว่าด้วยการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ โดยมุ่งเน้นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ ได้แก่ ตำแหน่ง (๑) นายกรัฐมนตรี (๒) รัฐมนตรี (๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (๔) สมาชิกวุฒิสภา (๕) ข้าราชการการเมืองอื่น และ (๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายบัญญัติ และรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๖

บัญญัติให้ใช้บังคับกับเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐตามที่บัญญัติในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตด้วยโดยอนุโลม ซึ่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๕ กำหนดให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ได้แก่ (๑) ประธานศาลฎีกา (๒) ประธานศาลรัฐธรรมนูญ (๓) ประธานศาลปกครองสูงสุด (๔) อัยการสูงสุด (๕) กรรมการการเลือกตั้ง (๖) ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา (๗) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ (๘) กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (๙) รองประธานศาลฎีกา (๑๐) รองประธานศาลปกครองสูงสุด (๑๑) หัวหน้าสำนักตุลาการทหาร (๑๒) ผู้พิพากษาในศาลฎีกา (๑๓) ตุลาการในศาลปกครองสูงสุด (๑๔) รองอัยการสูงสุด (๑๕) ผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง จะเห็นได้ว่า บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๓๕ แม้จะกำหนดเฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองโดยระบุตำแหน่งไว้ และให้รวมถึงเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต ฯ ด้วย จะสรุปว่ารัฐธรรมนูญมีความมุ่งหมายให้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินเฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ หรือเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. ๒๕๔๒ เท่านั้น ย่อมไม่ชอบด้วยความมุ่งหมายของรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับการตรากฎหมายของรัฐสภา เพราะการตรากฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองโดยกำหนดให้หัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง และกรรมการสาขาพรรคการเมือง มีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของตน คู่สมรส และบุตรที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ ต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง เป็นไปตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่กำหนดให้พรรคการเมืองเป็นองค์กรทางการเมืองที่ถ่วงดุลบุคคลเข้ามาเป็นสมาชิกของพรรคการเมือง และคัดเลือกสมาชิกสมัครรับเลือกตั้งเพื่อทำหน้าที่สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและดำเนินกิจกรรมในทางการเมือง ซึ่งมีความสำคัญต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และพรรคการเมืองที่มีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในรัฐสภาต้องปฏิบัติหน้าที่ในฐานะฝ่ายนิติบัญญัติเพื่อตรากฎหมายใช้บังคับ รวมทั้งควบคุมตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหาร ทั้งนี้พรรคการเมืองที่มีเสียงข้างมากในสภาผู้แทนราษฎรย่อมได้รับความไว้วางใจให้ทำหน้าที่ฝ่ายบริหาร โดยเฉพาะตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายบริหาร คือ นายกรัฐมนตรี

ตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๐๑ วรรคสอง กำหนดให้นายกรัฐมนตรีต้องแต่งตั้งจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือผู้เคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร รัฐธรรมนูญ มาตรา ๓๒๘ ได้กำหนดกรอบการตรากฎหมาย ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองว่า กฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง อย่างน้อยต้องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้ (๑) การจัดตั้งพรรคการเมือง ๑ (๒) การเลิกพรรคการเมือง ๑ (๓) การดำเนินกิจการของพรรคการเมือง ๑ (๔) การสนับสนุนการจัดตั้งและพัฒนาสาขาพรรคโดยรัฐ (๕) การสนับสนุนทางการเงินหรือประโยชน์อย่างอื่นแก่พรรคการเมืองโดยรัฐ ๑ (๖) การตรวจสอบสถานะทางการเงินของพรรคการเมือง ๑ และ (๗) การจัดทำบัญชีแสดงรายรับและรายจ่ายของพรรคการเมือง ๑ ดังนั้น เมื่อรัฐสภาได้ตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง และมีบทบัญญัติ เกี่ยวกับการจัดทำบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินของหัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหาร พรรคการเมือง และกรรมการสาขาพรรคการเมืองกรณีสืบรับตำแหน่งและกรณีสืบจากตำแหน่งต่อ นายทะเบียนพรรคการเมือง จึงเป็นบทบัญญัติของกฎหมายที่ให้ความสำคัญกับพรรคการเมือง ซึ่งมีผล ต่อภาพลักษณ์ในด้านความซื่อสัตย์สุจริตของผู้บริหารพรรคการเมือง โดยการสร้างความเชื่อถือศรัทธาที่มี ต่อพรรคการเมืองตั้งแต่ต้น ด้วยเหตุนี้การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินย่อมเป็นการแสดง ความบริสุทธิ์ใจและความโปร่งใสของหัวหน้าพรรคการเมือง กรรมการบริหารพรรคการเมือง และกรรมการ สาขาพรรคการเมือง ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการบริหารการเงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใด ของพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองตามมาตรา ๓๗ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งเป็นผลดีกับพรรคการเมือง ผู้บริหารพรรคการเมือง และสมาชิก พรรคการเมือง ส่วนการที่มาตรา ๘๔ กำหนดโทษผู้ที่ฝ่าฝืนไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน ๑ เป็นไปตามระบบของกฎหมายที่ต้องกำหนดสภาพบังคับเพื่อมิให้มีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามที่กฎหมาย บัญญัติซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมาตรา ๒๕๖ หากมิได้ปฏิบัติตามที่ กฎหมายบัญญัติ คือ จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ๑ หรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการ ทรัพย์สินและหนี้สิน ๑ อันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน หกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ซึ่งมีโทษหนักกว่ากรณีผู้บริหารพรรคการเมือง จงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ๑ โดยกฎหมายกำหนดเฉพาะโทษปรับไว้เท่านั้น ดังนั้น สรุปได้ว่า การยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ๑ และกำหนดโทษผู้ฝ่าฝืนตามมาตรา ๘๒

และมาตรา ๘๔ ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นไปเพื่อประโยชน์ของพรรคการเมือง ซึ่งมีความมุ่งหมายต่างไปจากการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ และมีใช้กรณีขยายตำแหน่งให้ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน ฯ นอกเหนือจากที่รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑ บัญญัติไว้

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๒ มาตรา ๔๒ และมาตรา ๘๔ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๕๑

นายสุธี สุทธิสมบุรณ์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ